

مسئولیت متن و شکل بدوش نویسنده مضمون میباشد، عقیده نویسنده لزوماً نظر افغان جرمن آنلاين نمی باشد

۲۰۲۴/۱۰/۲۳

پوهاند نصرالله ستانکزی

برگ های از تاریخ حقوق افغانستان (قسمت چهل و پنجم)

وصایای احمد شاه درانی

جرگه در سال (۱۱۸۱ هجری قمری) درکندهار، به اشتراک بزرگان اقوام مختلف برای تعیین ولیعهد به رهبری احمد شاه بابا ؛ دایر گردید . در آن جرگه به اساس خواست احمد شاه درانی فرزند او تیمورشاه به عنوان ولیعهد او ؛ با وجود برخی مخالفت ها برگزیده شد.

بعد از آن که تیمورشاه به عنوان ولیعهد انتخاب شد ؛ احمد شاه بابا ضمن بیانیه وصیت های را به فرزند اش ارایه داشت که در بر گیرنده موضوعات و نکات آتی بود:

در بخش حکومتداری : در این بخش به نکات آتی پرداخته شده است:

در مورد مشورت در امور حکومتداری با علما و دانشمندان چنین وصیت نمود : به رعایای خود همیشه سلام بفرست و مجالس علما و فضلا را تشکیل نما و از ایشان دعوت نما و به وسیله ارباب علم و فضل خود را به امور مذهب ، طبیعات و جمیع علوم واقف نما و امور سلطنت را به دستگیری اتفاق و نظریات اهل علم و دانش به پا دار ؛

در خصوص اتحاد اقوام برای اش چنین ابراز نظر نمود :

قبایل را براه اتحاد و اتفاق راهنمایی و تلقین نمایی ؛

نکته جالب در امور حکومتداری شنیدن صدای اعتراض مردم است ؛ چنان که در این مورد چنین وصیت نموده بودند :

حکم کنی که هرکس انگشت اعتراض به کار پادشاه آزادانه بنهد ، تا کار سلطنت در اثر رأی و نظریات عموم صورت پذیرد ؛

احمد شاه درانی مالیات اراضی را ملکیت بیت المال می دانست نه ملکیت شخصی شاه ؛ چنانچه در این مورد برای فرزنداش چنین وصیت می کند : از مالیات اراضی مملکت یک پول برای مخارج شخصی خود نستانی ؛

احمد شاه بابا بنیاد قانونگذاری افغانستان معاصر را برای تحکیم ثبات و امنیت مملکت گذاشت و بر آن تاکید داشت؛ چنانی که برای جانشین خود چنین گفت : برای قوام حکومت قواعد صحیح طرح کن ، اما نه آن که خلق را به تعمیل آن مجبور سازی ، بلکه امیران ، وزیران، پسران و عزیزان خود را اولتر تابع آن بشماری ؛

از نظر احمدشاه درانی داشتن عسکر اردوی وفادار شرط بقای مملکت بود و واری از آن ها را وظیفه شاه می دانست ؛ در این خصوص به پادشاه آینده چنین گفت :

د پانو شمیره: له 1 تر 2

افغان جرمن آنلاين په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینگه کړئ maqalat@afghan-german.de

یادونه: دلیکنی دلیکنیزې بڼې پازوالي د لیکوال په غاړه ده ، هیله من یو خپله لیکنه له رالیرولو مخکې په خیر و لولئ

عساکر را باید بدست خود معاش دهی، و همه وقت به رضایت خاطر آن گروه بکوشی. احمدشاه درانی با ابراز این نظر علاوه بر آن که ضوابط اسلامی را تطبیق می نمود کرامت انسان را نیز محترم می شمرد :

رسم کورنش و تعظیم را منع نمایی ، تا هیچ مسلمان سر به کرنش چنانچه سابق معمول بود ، فرو نیاورد .
- در مورد زنان : ؛ به موضوعات چون طلاق و نکاح زن بیوه پرداخته شده است :
طلاق بر مبنای سنت نبوی (ص) که این عمل را در بین حلال ها بدترین حلال ها می پندارد ، اتکاً نموده ؛ می گوید: طلاق دادن را امر قبیح بشمار و مگذار که افغان ها زن را طلاق دهند ، زیرا طلاق دادن زن به بی تنگی و بی حیثیتی و پستی همت خاندان شوهر تمام می کند.
در مورد زن های بیوه ، در این وصیت ها اجازه ازدواج مجدد به زنان بیوه را به شرط آن که با اقارب شوهر متوفی صورت گیرد ؛ آن عمل را احسن می پندارد ؛ در این مورد گفته است : زن بیوه را باید ورثه میت نکاح کند نه بیگانه .

در مورد مجازات : احمدشاه بابا در مورد حرمت گذاشتن افراد در زمان تطبیق مجازات باور داشت به گونه مثال در این مورد جنین وصیت می نماید : بینی و گوش مجرم را حکم قطع نفرمایی.
هم چنان قتل غلامان را توسط بادر های شان چنین قدغن اعلان می دارد : اختیار قتل غلام را بر مالک آن هیچگاه نگذاری.